

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

In festo ss. trinitatis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

unquam Philosophorum, tam forti animo mortem pertulisse, & quasi ad epulas invitatum ad incendium properasse.

Sic Eusebius de Lucio Martyre refert, quod interficiendus ad Prætores se converterit, dicens: Gratias ago tibi, quod à malis Dominis liberor, & ad Deum Patrem, Regem optimum proficiscor,

Vos quoque confidite Vos mei! non horrentes mortem, quæ Christianorum lucrum est, Phil. 1. v. 21, Non formidate sepulchrum: Christus enim lectum præpa-

ravit, ut ibi requiescamus ab omnibus laboribus nostris, Apoc. 14. v. 13. Nolite metuere Diabolum, quando peccatorum tabulam nobis ostendit, Christus enim delevit Chirographum, quod adversus nos erat, Col. 2. v. 14. nos jam læto animo mori possumus, nihil enim condemnationis in iis est, qui in Christo Jesu sunt, Rom. 8. v. 1. Quod si nihil condemnationis in nobis, qui in Christo Jesu sumus, certissimi sumus salutis & vitæ æternæ, quam nobis Christus Jesus largiatur, Amen.

IN FESTO SS. TRINITATIS.

Evangelium Joh. 3. v. 1. -- 15.

EXORDIUM.

CUm Abimelech olim contra Sichemitas expeditionem moveret, noctu imperum in illos facturus, vidit Gaal de montibus multitudinem descendantem, per viam, quæ respicit quercum Augurum: Zebul verò exercitum advenientem umbras montium putavit: at postea Abimelech cum copiis suis adesse, cum damno suo comperit: qui oppugnata & captâ urbe, habitatores interfecit, urbemq; destruxit, ut ita sal in eâ disperferit, Jud. 9. v. 30. seqq.

Hæc mirabilis historia est, quam tamen mysticè exponemus.

Abimelech truculentissimus Tyrannus erat, qui LXX. fratres suos trucidari jussit, quò securius Regno frueretur, ut idem Turcicus Imperator hodiè in more habet. Imago est Diaboli, qui & Princeps hujus mundi dicitur, Johan. 16. v. 11, qui ubique

caedes machinatur, & æque per Antichristum in Occidente, ac Machometem in Oriente, multa millia Christianorum innocenter perimit, sanguinem eorum tanquam aquam effundens, Psal. 73. v. 3. ita, ut æstimentur sicut oves occisionis, Psal. 43. v. 22. Nec tantum hoc modo corpori insidiatur, sed etiam, & præcipuè quidem animæ, quando homines cæcitate & securitate obsidet, ut copias militares umbras montium reputent, veluti Zebul. Hoc est, non tantum periculum imminere putant, hinc dicunt: Neque ab Oriente, neque ab Occidente, neque à desertis montibus malum venturum est, Psal. 75. v. 7. hoc ipso verò astute illos circumvenit, ut exitium non antè deprehendant, quam omnes undæ super eos transierint, Psalm. 42. v. 8.

Hæc cæcitate & securitate laborarunt Phari-

Pharisæi tempore Christi, licet enim multa de lege verba facerent, & clavem scientiæ sibi arrogarent, Luc. 11. v. 52. attamen umbras montium homines putabant, i. e. fermento suo Pharisæico omnia corruperant, rescindentes verbum Dei per traditiones suas, Marc. 7. v. 13. quin & Christum ipsum aspernabantur, qui tanquam vera lux omnem hominem illuminaturus in mundum venerat, Joh. 1. v. 9. tenebras magis diligentes, quam lucem, Joh. 3. v. 19. & perseverantes in cœcitate hâc, donec infernalis Abimelech in exitium eos præcipitavit, & in direptâ eorum urbe sal dispersit, h. e. planè desolavit, quæ desolatio quoque ad finem perseverabit, Dan. 9. v. ult.

In Prælectâ Pericope, quempiam ex illis, nomine Nicodemum, in corde suo convictum, noctu Christum accessisse audimus, metuentem, ne fortè à Collegis suis excommunicaretur, ut decretum illis erat, Joh. 9. v. 22. Attamen hâc ratione ad agnitionem veritatis pervenit, ubi ex adverso reliqui omnes, velut Ducees cœcorum in foveam ceciderunt, Matth. 15. v. 13. nempe in foveam æternæ damnationis, in quâ non est aqua, Zach. 9. v. 11. Esa. 30. v. ult.

Videbimus

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegetis.

Celebramus hodie solenniter Festum SS. Trinitatis, ubi consideramus, quomodo Deus unus in essentiâ & trinus in personis sit; quod quidem Mysterium

rationi nostræ comprehensibile non est. Ideoque pii Veteres Nicodemum nobis proposuerunt, ut exemplo ejus cautiore redditi, captivemus rationem nostram in obsequium Christi, 2. Cor. 10. v. 5. Beati enim qui non viderunt, & crediderunt, Joh. 20. v. 29.

Querela respicit

I. *Humanam timiditatem*, quam in Nicodemo deprehendimus. Noctu etenim accessit Christum, ne fortè proderetur, ubi tamen melius fecisset, si omni metu seposito, Christum publicè professus fuisset. Corde enim creditur ad justitiam: ore confessio fit ad salutem, Rom. 10. v. 10. Non igitur hoc exemplum consignatum est in sequelam, sed in medelam, ut sciamus, Christum patienter laturum infirmitatem nostram, nec nos propterea abjecturum esse, juxtâ promissionem Joh. 6. v. 37.

Viderint hîc, qui cum Pontificiis hæcenus hypocriticè collaferunt, ut & ipsi Nicodemi exemplo instructi, sicut ille corpus Christi publicè tandem terræ mandavit, Joh. 19. v. 39. eundem similiter confiteantur, ne ceu repidi ex ore Christi evomantur, Apoc. 3. v. 16. Luc. 9. v. 26.

Quam verò excusationem illi afferent, qui noctu quidem cum Nicodemo egrediuntur: sed non ad Christum, verum ad meretrices, ut scortatores & mæchi, qui observant crepusculum, Job. 24. v. 15. aut ad collufores & epulones, & sic tandem cum uxore & liberis ad incitas rediguntur, juxtâ illud Salomonis, Prov. 23. v. 20. Joh. 3. v. 20.

Sicut igitur gratiâ Dei filii lucis sumus, Luc. 16. v. 8. non noctis neque tenebrarum, 1. Thess. 5. v. 5. ita abjiciamus opera tene-

renebrarum, & induamur arma lucis, Rom. 13. v. 13. sic aliquando ex infaustâ hâc mundi Ægypto, qui & ipse terra tenebrosa dicitur, Job. 10. v. 21. in cœlestem Hierosolymam transferemur: ubi non ultrâ nox erit: sed gloria Domini illuminabit electos, Apoc. 22. v. 5. ut & ipsi lux sint in Domino, Eph. 5. v. 9. fulgentes sicut Sol in Regno Patris eorum, Matth. 13. vers. 43.

II. *Connexam stupiditatem*, ratione cuius ea, quæ sunt Spiritus Dei, non percipimus, 1. Cor. 2. v. 14.

Nicodemus Princeps Phariseorum erat, & tamen ad eum malè fundatus in fide suâ, ut Christus eum propterea reprehendens dicat: Tu es Magister in Israel, & hæc ignoras?

Id hodie tenus nimis familiare in mundo est. Et sicut Apostolus Athenis aram reperit, quam Deo ignoto consecraverant, Act. 17. v. 23. Ita hodie in medio orbe Christiano illa exstat, ubi stultorum pluri inveniuntur, dicentium in corde suo, non est Deus, Psal. 14. v. 1. & licet ore confiteantur, se nosse Deum, tamen factis negant, Tit. 1. v. ult. suntque ut plurimum opulentiores & potentiores in mundo. Non enim multi sapientes secundum carnem, 1. Cor. 1. v. 26. seqq.

Hi quia Deum ignorant, vicissim hanc sententiam ex Christi ore audient: Non novi vos, discedite à me omnes qui operamini iniquitatem, Matth. 7. v. 23.

III. *Carnalem nativitatem*. Quod enim natum est, ait Christus, ex carne, caro est, & ita minus aptum ad Regnum cœlorum. Hoc à peccato oritur. Sicut enim pri-

mus noster Parens Adam liberos genuit post lapsum, non ad Dei, sed suam imaginem, Gen. 5. v. 3. ita adhuc hodie, omne figmentum cogitationum cordis nostri tantummodò malum est omnibus diebus, Gen. 6. v. 5. Caro enim concupiscit adversus Spiritum, & Spiritus adversus carnem: hæc sibi invicem adversantur, Gal. 5. v. 17. ut non abs revocemur: Generatio mala & adultera, Matth. 12. v. 39. naturâ filii iræ, Eph. 2. v. 3. quin & abominabiles in oculis Dei, Job. 15. v. 16. deteriores irrationabilibus pecoribus, genitis in captivitate & perniciem, 2. Petr. 2. v. 12. Neque enim bellua ad eum sæva, canis non æquè invidus, felis non tam infidelis, lupo non ad eum rapax, vulpes non tam astuta, basiliscus non tam venenosus, sus non æquè lutulenta ac homo, qui tamen ad imaginem Dei creatus, meritò rationabiliter agere, & peccatis resistere deberet, ne regnent in mortali suo corpore, Rom. 6. v. 12.

Quod si Protoplasti nostri in statu innocentie perstitissent, & imaginem Dei conservassent, beatissimi fuissent, & procul ab omni miseria cum omnibus posteris suis, è terreno Paradiso, in æternam salutem translati fuissent: Quia verò malitiosè à creatore se averterunt, & ad nutum Diaboli de fructu vetito comederunt, vanâ spe illecti, quod Deo similes sint eo usuri, imagineam quoque Dei cum omni concreata sanctoritate & justitiâ amiserunt: & loco ejus successit cœcitas in intellectu, ut non sapiamus ea, quæ Dei sunt, sed ea, quæ hominum, Matt. 16. v. 23. repugnantia in voluntate, ut ea semper ad malum prona sit, Gen. 6. v. 3. & prava concupiscentia in corde, ut post lapsum homo nihil aliud sit, quam Deca-

logus inversus, qui semper nititur in verum, cupitque negata, Rom. 7. v. 22.

Quin & tota hominis natura pôst lapsum adeò depravata est, ut jam non Dei, sed Satanæ imaginem geramus. Qui enim peccatum facit, ex Diabolo est, 1. Joh. 3. v. 8. seqq.

Omnes igitur ratione carnalis nativitas nostræ damnatemur, nisi Deus pro infinita misericordia sua, lavacrum regenerationis instituisse, ubi à peccatorum reatu abluti, ad vitam æternam renascimur, & in fœdus divinæ gratiæ recipimur. Quicunque enim in Christum Jesum baptizati estis, Christum induistis, Galat. 3. v. 27. Agnoscamus id grata mente, cum Petro dicentes: Benedictus Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui secundum misericordiam suam magnam regeneravit nos &c. 1. Petr. 1. v. 3. seqq.

De Secundo.

Sequitur *Medola*, quæ fuit

I. *Ex Nicodemæ admessione.* Nocturnum enim Christum accedit, & tamen ei gratus est, ut inveniat, quod quærit, & accipiat, quod cupit.

Tibi quoque mi Christiane! gratiæ ostium semper patefcit, ut quocumque veneris, misericordiam consequaris, & gratiam invenias, in auxilium opportunum, Hebr. 4. v. ult.

Nehemias coràm Deo, nocte & die, pro filiis Israel oravit, & ipse annuit precationi ejus, Nehem. 1. v. 6.

Idem fecerunt Cives Bethulienses ab Holoferne obsessi, Judith. 6. v. ult.

Rex David non modò manè ejulavit, Psal. 55. v. 18. sed & per singulas noctes

lectum lacrymis rigare solitus fuit, Psal. 6. v. 7.

Idipsum nos quoque faciamus. Non enim dormitat, neque dormit, qui custodit Israël, Psalm. 121. v. 4. sed ut olim Israelitas per diem in columnâ nubis, & per noctem in columna ignis præcessit, Exod. 13. v. 21. ita neque nos derelicturus sed potius valida sua dextra nos sustentaturus est, ne per diem Sol nos urat, neque Luna per noctem, custodiet potius nos ab omni malo: custodiet animam nostram, custodiet introitum & exitum nostrum, Psal. 121. v. ult.

II. *Ex Baptismi descriptione*, cui hîc regeneratio attribuitur, quando hîc Christus gemino juramento adseverat: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu non potest introire in Regnum Dei. Ex quo è contrario consequitur, quod, ubi regeneratio hæc ritè in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti juxta admonitionem Christi instituat, certò & infallibiliter vita æterna speranda sit. Hinc Theophylactus; *Adam cælos clausit, sed per baptismum aperiuntur.* Tota enim SS. Trinitas in cujus nomen baptizamur, præstò est, & in baptizando regenerationem efficaciter operatur, unde et è Veteres dixerunt: Pater donat, Filius acquirit, Spiritus sanctus confirmat. Utiq; Pater donat: nempe ut Basilius loquitur, *πλασιν και αναπλασιν*, generationem & regenerationem. Plasmatur enim nos in utero matris, Job. 10. v. 8. & quod ad regenerationem necessarium est, ordinar. Hinc Paulus, Gal. 4. v. 4.

Filius idem acquisivit, & efficit, ut patris his thesauris, per baptismum fruamur. Mundat quippè nos lavacro aquæ in verbo,

bo, Eph. 5. v. 16. ut in illo habeamus redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum, Ephes. 1. vers. 7. Col. 1. v. 14.

Spiritus S. confirmat: est enim pignus hereditatis nostræ, Eph. 1. v. 14. quo signamur in diem redemptionis, Ephes. 4. v. 30. quin & baptismum signaculum justitiæ fidei facit, Rom. 4. v. 11. ut de salute certissimi esse possimus, nec portæ inferorum adversus nos prævalere valeant, Matth. 16. v. 18.

III. Ex vita æterna promissione. Nam sicut Moles exaltavit serpentem in deserto, ira exaltari oportet Filium hominis: ut omnis, qui credit in ipso, non pereat, sed habeat vitam æternam. Historia ipsa existat Num. 21. v. 7. 8. Sicut enim tùm temporis morfu serpentum ignitorum læsi, signum salutis habentes, ad quod videbant, convertebantur, non per hoc, quod videbant, sanabantur, sed per te omnium Salvatorem, Sap. 16. v. 7. 8. sic in N. T. revelata facie Christum intueri possumus, 2. Cor. 3. v. 18. qui eum in finem à Patre nobis factus est, & sapientia, & justitia, & sanctificatio & redemptio, 1. Cor. 1. v. 30. ut per fidem vitam habeamus, in nomine ejus, Joh. 20. v. 31.

Hinc elucescit, quinam genuini vitæ æternæ Candidati sint, qui vitam æternam hereditariò consequantur, nimirum soli credentes. Fides enim manus est, sine quâ vitam æternam, quæ donum Dei est, apprehendere non possumus, Rom. 6. v. 13.

Fides quasi *scala* est. Sicuti igitur sine scalis arborem non conscendes; sic neque sine fide ad vitam æternam pervenies.

Qui enim incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum, Joh. 3. v. ult.

Fides est quasi *lampas*. Sicut igitur fatuæ virgines, quæ lampades suas non exornaverant, non idoneæ erant cum sponso nuptias adire, Matth. 25. v. 11. Ita corda nostra fide exornemus, si cœlesti sponso placere velimus, sine quâ impossibile placere Deo, Hebr. 11. v. 6.

Hoc verò admiratione dignum est, quod Servator tam largam remunerationem fidei reposuit, nempe vitam æternam, ubi videbimus Deum Patrem, qui nobis Filium suum dedit, ut vivamus per eum, 1. Joh. 4. v. 9. Deum Filium, qui frater noster factus, salutem hanc sanguine suo nobis acquisivit. Deum quoque Spiritum sanctum, qui hæc omnia obsignat in cordibus nostris, ut sciamus, cui credamus, certi, quod potens sit servare depositum nostrum in illum diem, 2. Tim. 1. v. 12. 1. Cor. 2. v. 9.

Quæ ergò retrò sunt obliviscentes fratres, ad ea quæ priora sunt, extendite vos, ad destinatum scopum persequentes, ad bravium supernæ vocationis Dei, in Christo Jesu, Phil. 3. v. 14. Sic demùm exultabitis lætitiâ inenarrabili & gloriosa, reportantes finem fidei vestræ, salutem animarum, 1. Petr. 1. v. 9.

De Tertio.

Restat *Cautela*, quæ tribus absolvitur Regulis, quarum

I. *Ad Christum accede.* Est enim Doctor eruditæ linguæ, Esa. 50. v. 4. in quo omnes sapientiæ & scientiæ thesauri absconditi, Colos. 2. vers. 3. ideò missus à DEO

ut nobis notas faciat vias vitæ, Pfal. 16. v. ult. Id quod quoque fecit, dum quæcunque audivit à Patre fuo, nota fecit Apoftolis, Joh. 15. v. 15. qui deinde & Scriptis comprehenderunt, & per sermonem tradiderunt, quæcunque Jefus cœpit & facere & docere, ufque in diem, qua affumtus est in cœlum, A&. 1. v. 1. 2.

Nos quoque hodie tenus Christum accedere æque ac Nicodemus possumus, non gressu corporis, sed mentis, Augustino loquente. Est enim nobiscum omnibus diebus, usque ad consummationem seculi, Matth. 28. v. ult.

Fit verò hoc

1. *Baptismi susceptione.* Adhuc hodiè enim quasi clamat: Sinite parvulos ad me venire, & ne prohibueritis eos, talium est enim Regnum Dei, Marc. 10. v. 14. Hinc baptismus appellatur ab Augustino: *Porta prima gratia*; à Bernhardo: *Investitura Christianismi*; à Nazianzeno: *Vehiculum ad Deum*; à B. Luthero: *Puerpera Regni cœlorum*, Ibi enim baptizatus infans verâ nobilitate insignitur, quæ coràm Deo valet, & in filium Dei adoptatur, super quâ gloriâ exclamat Johannes: Videte, qualem caritatem dedit nobis Pater, I. Joh. 3. vers. 2.

2. *Pœnitentiæ maturatione.* Per peccata vertimus ad Deum tergum, Jer. 2. v. 27. discedimus à regiâ viâ, quâ incedendum esset, aut in viam augurum, Jud. 9. v. 37. aut in viam Jeroboam, 1. Reg. 16. v. 2. aut in viam Balaam filii Bosor, qui mercedem iniquitatis amavit, 2. Petr. 2. v. 15. hæc meræ viæ tenebræ, Prov. 3. v. 13. perversæ viæ, Prov. 28. v. 18. curvæ viæ. Pfal. 125. v. ult. & iniquitatis & perditionis sunt,

Sap. 5. v. 7. quæ non ad cœlum, sed ad perditionem ducunt, Matth. 7. v. 13.

Per pœnitentiâ igitur Christo acceleremus oportet. Revertere averfatrix Israel, vocat Dominus, Jer. 3. v. 12. Hinc Pœnitentiâ Hebræis vocatur Schuba, i. e. reversio ad Deum, sicut filius prodigus ita ad patrem reversus est, Luc. 15. v. 22. Sic verum evadit: Si pœnitet haud nocet error, Ezech. 18. v. 21.

3. *Devotâ oratione.* Quando nos mutuo alloquentes cum Israelitis dicimus: Venite, & revertamur ad Dominum, Os. 6. v. 1. Multum enim valet deprecatio iusti idonea, Jac. 5. v. 17. Quod reipsa comperere Hiskias, 2. Reg. 14. v. 20. Jonas, Jon. 2. v. 11. Judith, Jud. 13. v. 6. Hæc exempla & nos imitemur, ut in omnibus adversitatibus, ad orationem, tanquam ad asylum confugiamus, Prov. 18. v. 10.

4. *Templi vifitatione.* Ibi enim Deus per Ministros suos ad nos loquitur, docens nos utilia, Esa. 48. v. 17. Luc. 10. v. 16. Proinde compellamus nos invicem dicentes: Venite & ascendamus ad montem Domini, & docebit nos vias suas, & ambulabimus in semitis ejus, Esa. 2. v. 3.

In Ecclesiâ Deus Pater habitaculum, imò ignem & caminum habet, Esa. 31. v. ult. ubi exaudiet nos invocantes in cœlo, 1. Reg. 8. v. 23. Deus Filius ibi officinam suam habet, ubi sedet, velut aurifaber & purgat filios Levi, ut deinde offerre sacrificiû in justitiâ possint, Mal. 3. v. 3. Deus Spiritus sanctus, ceu cœlestis columba habet ibi nidum suum, ubi evolat & revertitur, sicut columba Noæ, Gen. 8. v. 8. & pullos gignit, h. e. filios Dei ad vitam æternam, Pfal. 84. v. 4. Ubi igitur SS. Trinitas præ-

tens

sens est, ibi & sanctorum Angelorum myriades adsunt, castra metantes in circuitu timentium Deum, Psal. 34. v. 8.

5. *Beatâ emigratione.* Certa est sententia mortis, & immota: Pulvis es, & in pulverem reverteris, Gen. 3. v. 19. Verum immane quantum interest inter mortem piorum & impiorum. Quando enim pii moriuntur ad Dominum illi migrant, cum quo semper erunt, 1. Theff. 4. v. ult. Phil. 1. vers. 23.

Impii verò abeunt ad progeniem patrum suorum, & in æternum lumen non videbunt, Psal. 49. v. 20. Eccles. 11. v. 3.

Vivamus igitur hîc Christo, & aliquando in Christo quoque moriemur, & post mortem inveniemus cum eo vitam & abundantiam, Joh. 10. v. 11.

Hac ratione adhuc hodiè cum Nicodemmo ad Christum pervenire possumus. Proficiamus igitur in notitiâ Dei, ut ab eo vitam discamus; nosse enim te, consummata justitia est, & scire virtutem tuam, radix est immortalitatis, Sap. 15. v. 3.

II. *Carnem reprime.* Hîc audimus Christum dicentem: Nisi quis renatus fuerit, ex aquâ & spiritu, non potest introire in Regnum Dei, quod enim natum est ex carne, caro est.

Per carnem non intelligitur humana natura, quæ bona à Deo creata est, sed intima naturæ corruptio, quæ originem habet à Diabolo, & invidiâ ejus introivit in orbem terrarum, Sap. 2. v. 24. hinc oculi pleni sunt adulterii, 2. Petr. 2. v. 14. aures sunt incircumcisæ, Act. 7. v. 51. os plenum maledictione, Psal. 10. v. 7. manus supergrediuntur, 1. Theff. 4. v. 6. veloces pedes, ad currendum in malum, Prov. 6.

v. 18. Cor venenatus fons, ex quo exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemia, Matth. 15. v. 19. Breviter: omnia hominis membra peccati veneno infecta sunt, ut à plantâ pedis usque ad verticem non integrum quiddam sit in homine, Esa. 1. vers. 6.

Est igitur veri Christiani, ut semper adversus pravas concupiscentias militet, quæ in membris se exerunt, ne in opus erumpant: Concupiscentia enim, cum conceperit, parit peccatum, peccatum verò, cum consummatum fuerit, generat mortem, Jacob. 1. v. 15.

Quodsi igitur os tuum justitiam non loquitur, Psal. 58. v. 2. sed sermone spurco & otioso delectatur, Eph. 4. v. 29. c. 5. v. 4. ora cum Siracide: Quis dabit ori meo custodiam, Sir. 23. v. 1. Matth. 12. v. 37.

Quodsi oculus tuus scandalizaverit te, erue eum & projice abs te, Matth. 18. v. 9. Sir. 9. v. 8.

Quando aures verbum Dei fastidiunt, aut ad clamorem pauperum obsurdescunt, audi, quid Christus dicat: Qui ex Deo est, verbum Dei audit, Joh. 8. v. 47. & Salomo, Prov. 21. v. 13.

Quodsi manus tuæ unguibus furtivis præditæ, varias technas, ut defraudent proximum, machinantur, pone modum prudentiæ tuæ, Prov. 23. v. 4. ressecans unguis cultro justitiæ, quoniam vindex est Dominus de his omnibus, 1. Theff. 4. v. 6.

Si claudicas ut Mephiboseth, 2. Sam. 4. v. 4. nec incedis in viâ justitiæ, Luc. 1. v. 79. averte gradum, & intra per angustam portam, Matth. 7. v. 13.

Quando variæ concupiscentiæ è corde

tuo protuberant, dum parvus est hostis interfice. Ex uno quippe *injustitia grano, infinita bellorum seges pullulat*, teste Senecâ; & qui seminat mala in sulcis injustitiæ, metet eain septuplum, Sir. 7. v. 3.

III. *Rationem compeſce.* Cum Christus Nicodemum de regeneratione instrueret, quærebat ille: Quomodo fiet istud? quin adeo stupidus erat, ut hominem in ventrem matris suæ introire & ita renasci oportere, censeret. Hinc justâ reprehensione à Christo noratur, dicente: Tu es Magister in Israël, & hæc ignoras? &c.

Ejusmodi Nicodemi adhuc hodiè non pauci sunt, quorum Symbolum est, ut Augustinus eos loquentes introducit: *Non cogor credere, quod mihi non potes ostendere.* Verùm si hoc valeret, Christianismus noster actutum collabasceret. Fide namque intelligimus aptata esse secula verbo Dei: ut ex invisibilibus visibilia fierent, Hebr. 11. v. 1. Hic si ratio Magistra esset, & præponderaret, utique ineptè judicaret. Ex nihilo enim nihil fit, intellige, naturaliter. Sed nos Deum omnipotentem credimus, qui vocat ea, quæ non sunt, tanquam ea quæ sunt, Rom. 4. v. 17.

Fide quoque intelligimus Deum unum in essentia & trinum in personis esse, Deut. 6. v. 4. 1. Joh. 5. v. 8. Quod si & hic ratio consulatur, illa stultum reputabit, quod unum tria, & tria unum sint. Verùm quando perpendimus, quod per fidem ambu-

lamus, non per speciem, 2. Cor. 5. v. 7. facile acquiescimus. Difficile quippè æstimamus quæ in terris sunt, Sapient. 9. v. 16. Myſterium Trinitatis fide amplectendum, non ratione perſcrutandum, ait Athanasius, & Bernhardus: Scrutari temeritas, noſſe autem vita æterna est. Quilibet oret cum Davide: *Doce me Domine viam tuam, fac ut ambulemus.* Psalm. 86. v. 11.

Fide quoque intelligimus, quod Christus in unâ indiffolubili Persona fit Θεός ὁμοῦς ὁμοῦς. Quis hoc ratione comprehenderet? Est siquidem ὁμοῦς ὁμοῦς μέγας μὴ ὁμοῦς ὁμοῦς, 1. Tim. 3. v. ult.

Hoc & de aliis fidei articulis intelligendum est. Compeſcat se humana temeritas, inquit Augustinus, & id, quod non est, non querat, ne illud quod est, non inveniat. Et iterum: Noli intelligere, ut credas, sed crede, ut intelligas. Scrutans gravia gravatur, Prov. 25. v. 27.

In rebus Politicis ratio utiliter adhiberi potest: Verùm si Deum ejusque verbum concernit, mulier taceat in Ecclesia, 1. Cor. 14. v. 34.

Si quis igitur videtur inter vos sapiens esse, in hoc seculo, stultus fiat, ut fiat sapiens: Sapientia enim hujus mundi, stultitia est apud Deum, 1. Cor. 3. v. 28. Largiatur nobis DEUS gratiam suam, per & propter Christum, Amen.

DOMI-